

מבחן ארצי לחומש דברים

כיתות ו' שנת תשפ"ה

חלק ב - התורה ומשמעותה

שאלה 1

מינוי השופטים (פרק א)

עיינו בפרק א, פסוקים ט-יז.

- א. מדוע מבקש משה למנות שופטים? _____

ב. כתבו בלשונכם שני ציורים שציווה משה על השופטים _____

שאלה 2

'הגוי הגדול הזה'

עיינו בפרק ד פסוקים ה-ח.

בפסוקים אלו מכנים את עם ישראל: 'הגוי הגדול הזה'

- א. מי מכנה את עם ישראל 'הגוי הגדול'? _____
ב. האם הכינוי 'הגוי הגדול' הוא שבח או גנאי? הסבירו _____

שאלה 3

עשרת הדברות (פרק ה')

אפשר לחלק את עשרת הדברות לשלושה סוגים:

דברות הקשורים למחשבה, דברות הקשורים לדיבור ודברות הקשורים למעשה.

כתבו שני דיברות מכל סוג.

שימו לב:

- אפשר לכתוב את אותו דיבר יותר מפעם אחת.
- אין צורך להעתיק את הדיברות בשלמותם.

דיברות הקשורים למחשבה :	
1.	_____
2.	_____
דיברות הקשורים לדיבור :	
1.	_____
2.	_____
דיברות הקשורים למעשה :	
1.	_____
2.	_____

שאלה 4

מעלתה של ארץ ישראל

עיינו בפרק ח', פסוקים ז-ט.

העתיקו מהפסוקים שני דברים שבהם נתברכה ארץ ישראל בכל אחד מהתחומים הללו :

- א. מקורות המים : _____
- ב. יבול הארץ : _____
- ג. מחצבים (אוצרות טבע) : _____

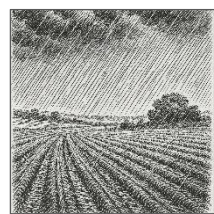
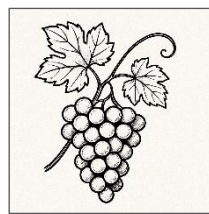
שאלה 5

'וְהָיָה אִם שָׁמַע'

עיינו בפרק יא', פסוקים י"ג—כ"א.

א. מהו יהיה שכר בני ישראל אם ישמעו אל מצוות ה'?

ב. כתבו מתחת לכל ציור מילה המתאימה לו מפסוק י"ד.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

שאלה 6

עיינו בפרק ט"ו, פסוקים י"ב-ט"ו.

א. כתבו את המצווה שבפסוק י"ד בלשונכם. _____

ב. העתיקו מהפסוקים את הטעם למצווה הזאת. _____

ג. בימינו נהוג לתת סכום כסף במתנה לעובד הפורש מעבודתו. הסבירו את הקשר בין המנהג

הזה ובין המצווה שבפסוק י"ד. _____

שאלה 7

שלשת הרגלים

עיינו בפרק טז.

א. מהם השמות של שלשת הרגלים? _____

ב. מהי המצווה המרכזית המשותפת לשלשת הרגלים? _____

ג. את מי צריך לשתף בחגיגת הרגל, מלבד בני המשפחה? מדוע? _____

שאלה 8

פרשת המלך

עיינו בפרק י"ז, פסוקים י"ד-כ'.

א. ציין מצוות עשה אחת ומצוות לא תעשה אחת הקלות על המלך.

■ מצוות עשה: _____

■ מצוות לא תעשה: _____

ב. איזה ערך, או מידה, יכול כל מנהיג בישראל ללמוד עד היום מהנאמר בפסוקים הללו על המלך? הסבר

שאלה 9

דיני עדים

עיינו בפרק י"ט, פסוקים ט"ו-י"ט.

א. בפסוק ט"ו כתוב: "לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בָּאִישׁ..."

כתבו את הדין שבפסוק הזה בלשונכם.

ב. מי הוא 'עד זומם'?

- א ☐ עד שבא להעיד אחרי הזמן.
ב ☐ עד שחשב הרבה לפני שענה לשופט.
ג ☐ עד שהתברר שלא היה במקום האירוע.
ד ☐ עד שלא הסכים להעיד על אירוע שהיה בו.

שאלה 10

מצוות בפרק כ"ב

עיינו בפרק כ"ב, פסוקים א'–י"ב.

א. מה הוא השכר שהתורה מבטיחה למי שמקיים את מצוות **שילוח הקן**?

ב. חובתו של אדם להסיר המכשולים ולהימנע מלהשאיר מקומות מסוכנים בלי הגנה.

איזה ציווי מופיע בתורה כדוגמה לחובה הזאת? **צטטו** את המילים המתאימות.

ג. התורה אוסרת ללבוש **שעטנז** - בגדים העשויים עירוב של שני חומרים. מה הם **שני** החומרים האלה?

1. _____

2. _____

שאלה 11

'וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנֶפֶשְׁךָ שִׁבְעָה'

עיינו בפרק כ"ג, פסוק כ"ה.

א. למי מותר לאכול ענבים מכרמו של אדם אחר מבלי שקיבל רשות מפורשת?

ב. באיזה תנאי מותר לאדם זה לאכול? מה אסור לו לעשות לפי הכתוב בפסוק כ"ה?

שאלה 12

עיינו בפרק כ"ד, פסוקים י"ט–כ"ב.

מה היא הכותרת המתאימה ביותר למצוות שבפסוקים האלה? סמנו X במשבצת המתאימה.

מתנות עניים	☐	1
מלאכות השדה	☐	2
תרומות ומעשרות	☐	3
חג הקציר – חג השבועות	☐	4

שאלה 13

עיינו בפרק כ"ה, פסוקים י"ג–ט"ז.

מה היא הכותרת המתאימה ביותר לפסוקים האלה? סמנו X במשבצת המתאימה.

כלי מדידה ושיטות מדידה	☐	1
יושר במסחר ובמשא ומתן	☐	2
עונשו של מי שנוהג ברמאות	☐	3
איסור להחזיק אבנים בבית	☐	4

חלק ג - פירושי רש"י לתורה

שאלה 14

הר חרמון

בפירושו לפרק ג, פסוק ט רש"י אומר:

"צידנים יקראו לחרמון - ובמקום אחר הוא אומר (להלן ד, מח) עד הר שיאן הוא חרמון, הרי לו ארבע שמות, להגיד שבח ארץ ישראל שהיו ארבע מלכיות מתפארות בך, זה אומר על שמי יקרא וזה אומר על שמי יקרא"

כיצד לומד רש"י מהנאמר על הר החרמון את שבחה של ארץ ישראל?

שאלה 15

משפט צדק

עיינו בפרק טז, פסוקים י"ח-כ.

בפירושו לפסוק י"ט אומר רש"י:

"לא תכיר פנים - אף בשעת הטענות אזהרה לדון שלא יהא רך לזה וקשה לזה אחד עומד ואחד יושב לפי שקשורוה שיהיו מכבד את חברו מסתתמין טענותיו"
ולא תקח שחד - אפילו לשפט צדק
כי השחד יעור - משקבל שחד ממנו אי אפשר שלא יטה את לבבו אצלו להקדו בזכותו

א. מדוע אסור לדיין לאפשר רק לאחד מהצדדים לשבת בזמן המשפט? _____

ב. מדוע אסור לדיין לקבל שוחד מאחד הצדדים אפילו כאשר כוונתו לשפוט צדק? _____

שאלה 16

מלחמת רשות

בפירושו לפרק כ פסוק ח מביא רש"י שתי דעות המסבירות מיהו האיש הירא ורך הלבב.

'הירא ורך הלבב' - רבי עקיבא אומר כמשמעו שאינו יכול לעמד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה רבי יוסי הגלילי אומר הירא מעברות שבגדו'.

א. הסבירו מיהו 'הירא ורך הלבב':

לדעת רבי עקיבא: _____

לדעת רבי יוסי הגלילי: _____

ב. למה מתכוון רש"י במילה 'כמשמעו'?

1 ☐ כשאלתו

2 ☐ כפשוטו

3 ☐ כתרגומו

4 ☐ כמדרשו

א. בפרק כ"ב, פסוק ד' כתוב: "לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם

הקם תקים עמו."

בפירושו לפסוק הזה אומר רש"י:

"הקם תקים. זו טעינה, להטעין משאו שגפל מעליו. עמו. עם בעליו, אבל אם הלך

ונישב לו ואמר לו: הואיל ועליך המצוה, אם רצית לטעון טעון, פטור."

התבוננו באיורים שלפניכם.

מהו הדין החל על עובר האורח שבכל איור לפי פירושו של רש"י?

הסבירו את תשובתכם.

איור 2

איור 1

הדין: _____

ההסבר: _____

הדין: _____

ההסבר: _____

ב. מאיזו מילה בפסוק ד' רש"י לומד את פירושו? הסבר. _____

בהצלחה!